

MONOLOGER 2026

FÄRDIGHETSPROV TILL GYMNASIESKOLANS ESTETISKA PROGRAM, INRIKTNING TEATER

Könen som anges i monologerna kan du ändra som du vill. Om du vill välja en annan monolog av valfri dramatiker eller författare, så ska du ha med dig en utskriven kopia av texten som du lämnar till juryn innan du framför den.

Ur **FRÖKEN JULIE** av August Strindberg

Allting är underligt för övrigt! Livet, människorna, allt, är en sörja som drivs, drivs fram på vattnet, tills den sjunker, sjunker!

Jag har en dröm som återkommer då och då och som jag erinrar mig nu. Jag sitter uppklättad på en pelare och ser ingen möjlighet att komma ner; jag svindlar när jag ser ner, och ner måste jag, men jag har inte mod att kasta mig ner, jag kan inte hålla mig fast och jag längtar efter att falla; men jag faller inte. Och ändå får jag ingen ro förrän jag kommer ner, ingen vila förrän jag kommer ner, ner på marken! Och kommer jag ner på marken vill jag ner i jorden... Har Ni känt något sådant?

Ur **KAOS ÄR GRANNE MED GUD** av Lars Norén

Vad i helvete vill du att jag ska göra? Vad ska jag göra mamma? Ingenting. Det finns ingenting som hjälper.

När han inte ens kan hålla sig nykter den enda kvällen som du är hemma? Varför inte han... Det är inte rättvist, det är fan i mig inte... så vedervärdig som han har varit mot dig... jag skulle kunna slå ihjäl honom för det han har gjort emot dig - jag har varit nära många gånger - jag har fått hålla mig jävligt lugn hela tiden. Jag försöker tycka om honom, men det blir bara värre ju mer jag försöker... Jag vet inte vad det är som är fel - det är som ljudet av krita mot svarta tavlan - det bara gnisslar, jag vet inte varför, men så är det... jag vill bara slå ihjäl honom!

Ur **EN UPPSTOPPAD HUND** av Staffan Göthe

Det var jag som ringde från Tärendö. Jag beklagar att jag kommer på en så okristlig tid, men Tärendöbussen blev försenad. Adjunkt Lampa. (*Utan ett spår av humor.*) ”Lampa – om det kan vara till någon upplysning” brukar vi skoja. (*Försöker sätta sig men det går inte. Han kan inte ens frigöra sig från resväskan.*) Jag är rädd att det inte går. Jag har blivit styv av kölden. Och det var att när Tärendöbussen stannade till i Korpilombolo så frös framdörren fast och gick inte att stänga, så det blev en kylslagen fortsatt färd, särskilt som jag stod alldeles där vid framdörren. Jag blir lätt åksjuk om jag sitter ner. Jag mår alltid bättre om jag ser vägen. Föräldrahemmet är i Tärendö, men själv har jag mina bopålar i Enköping. Nu har jag tagit ett vikariat här, för jag har min gamle far på sjukhemmet härborta. Och det känns bra att kunna vara lite närmare. Det är ren senilitet. Senil demens. Så – nu kan jag nog sätta mig.

Ur **DEN GODA MÄNNISKAN FRÅN SEZUAN** av Bertold Brecht

Jag har aldrig förut sett stan på morgonen. Vid den här tiden brukade jag ha dragit det smutsiga täcket över ansiktet, för att jag var rädd för att vakna. Idag har jag promenerat bland tidningspojarna, bland männen som spolar asfalten med vatten och bland oxkärrorna fyllda med färska grönsaker från landet. Jag har gått en lång väg från Suns kvarter och hit, men med varje steg blev jag på bättre humör. Jag har hört att när man älskar går man som på moln, men det fina är att man går på marken, på asfalten. Jag kan berätta att så här tidigt ser massan av hus ut som grushögar som det tänds ljus i när himlen fortfarande är rosa och genomskinlig eftersom det inte finns nåt damm. Jag kan berätta att ni missar mycket när ni inte älskar och får se er stad i den stund den reser sig från sängen som en nykter gammal hantverkare som pumpar sina lungor fulla med luft och griper efter sina redskap, som diktarna sjunger. Jag känner mig ansvarslös idag. På vägen hit speglade jag mig i vartenda skyltfönster och nu känner jag för att köpa en sjal. Jag vill så gärna se vacker ut.

Ur **LÖPAREN** av Mattias Andersson

Och en dag. Om många år från nu, så ska jag återvända hit. Jag ska återvända hit som en vinnare. Jag ska återvända hit som en segrare. Jag ska färdas i en stor jävla limousin. Dom ska fanmig få rulla ut en röd matta för mig. Dom ska knäböja för mig som inför en gud. Jag ska ha femtontusen brudar som klänger på mig. Jag ska ha 17 miljoner på banken. Jag ska återvända hit som en vinnare. Jag ska återvända hit som en segrare. Och då... då... då ska dom jävlarna... då... då ska dom jävla svinen fanmig... då ska dom fanmig få slicka mina fötter... Dom ska få slicka mina fötter... Jag säger att dom fanmig SKA FÅ SLICKA MINA GUDOMLIGA FÖTTER! FÖR DOM SKA FANMIG FÅ SE VEM SOM ÄR VINNAREN! OCH DOM SKA FANMIG FÅ SLICKA MINA GUDOMLIGA FÖTTER.

Ur **RED DEAD REDEMPTION 2** av Dan Houser

Min käre Artur,
du dök aldrig upp och nu efter att ha läst i tidningen förstår jag varför. Jag föreställer mig inte att du kommer få detta brev men jag måste ändå skicka det. Artur, åh Artur. Jag hade just börjat drömma de allra mest löjliga och mjuka drömmarna. Jag saknar dig och jag kommer alltid att sakna dig men jag kan inte leva såhär och det verkar som att du inte kan leva på något annat sätt.

När jag är med dig ger du världen mening men när vi är isär ser jag tydligt att den världen inte är en värld man kan fly från. Förlåt mig för allt, för allt som hände för länge sedan och för att jag startade upp den där verksamheten igen. Det finns en god man inom dig Artur, men han kämpar mot en jätte. Och jätten vinner, gång på gång. Du har krossat mitt hjärta, igen, och jag fruktar att jag har krossat ditt.

För det kommer jag aldrig att förlåta mig själv, men du måste låta mig gå nu. Jag bifogar en ring du gav mig för många år sedan, när vi båda var unga, inte för att jag inte tycker om den, men för att jag bryr mig om den alldeles för mycket och den påminner mig för mycket om dig. Jag hoppas att du en dag kommer hitta några förälskade människor som kan få användning för den, för den har fått mig att tänka på dig under alla dessa år och jag hoppas att genom att återlämna den till dig kan jag äntligen bli fri.

Hejdå,
Mary

Ur **EN MIDSOMMARNATTSDRÖM** av William Shakespeare

Vad du är olik dig! Vad ska jag göra?
Var går den gränsen, om du hatar mig?
Hatar du mig? Min älskling, vad har hänt?
Jag är ju Hermia och du Lysander
och jag är lika vacker nu som nyss.
På en natt har du hunnit älska mig
och lämna mig - Gud, det är inte sant!
Menar du allvar? Att du hatar mig
och älskar Helena.
Å du din kräftsvulst! Skådespelerska!
Du kärlekstjuv som smög omkring i natten
och stal hans hjärta från mig! Nu förstår jag.
Hon har lagt märke till att hon är längre,
en liten aning längre än vad jag är
och med sin längd, sin ståtliga figur,
sin jättehöjd, har hon förtrollat honom.
Vad ska jag göra?

Ur **NOSHÖRNINGEN** av Eugene Ionesco

Mig ska ni inte få. Mig ska ni inte få. Det var mitt fel att hon gick. Vad ska det nu bli av henne? Så har man en till på sitt samvete. (*Våldsamma trumpetanden, rökmoln, musik.*) Jag vill inte höra dom. Jag stoppar bomull i öronen. (*Han stoppar bomull i öronen.*) Enda sättet är att övertyga dom... om vad då? Och hur ska jag kunna tala med dom? Förstår dom svenska? För det är väl svenska jag talar? Det måste det vara, men vad är svenska egentligen, det är klart att man kan kalla det svenska om man vill, ingen kan säga att det inte är det, för nu är det bara jag som pratar det, vad säger jag för nånting? Förstår jag vad jag säger? Om det är som Daisy säger? Om det är dom som har rätt? Om jag var som dom? Om jag hade ett horn här, eller till och med två, det kanske kommer, det kanske kommer, då blir jag som dom... och så... aaahhh, grrr... grrr, nej, det låter inte rätt. Grrr... GRRR... GRRR... nej, jag kan inte, jag kan inte bröla... jag kommer aldrig att bli noshörning... Jag ska försvara mig mot hela världen. Jag är den sista människan och jag ska överleva! Jag ger mig inte! Jag ger mig inte!

Monologerna har i år valts ut av Karin Bjurström och Pia Edlund, teaterlärare på Estetiska programmet, Södra Latins Gymnasium.